

A „MOZAIK 2001©” vizsgálat: A határon túli magyar fiatalok kommunikációs státusza

A határon túli magyar, 15-29 éves fiatalok közül a vajdasági magyar fiatalok 32,4%-ban, a magyarországi fiataloknál nagyobb arányban (a magyarországi arány 28,7%) rendelkeznek otthon számítógéppel, a második helyre a felvidéki magyarok (26,3%), a harmadik helyre pedig az erdélyi magyar fiatalok kerültek (20,3%). A székelyföldi magyar fiataloknak viszont 14,2%-a, kárpátaljai fiataloknak viszont alig több, mint egytizede rendelkezik számítógéppel (28. ábra). Az otthoni világháló hozzáférésben még markánsabbak a regionális különbségek: a vajdasági magyar fiatalok 20,5%-a fér hozzá otthonában a világhálózhoz, az őket követő felvidéki magyar fiataloknak 9%-, ez az arány viszont magasabb a magyarországi fiataloknak 7,7%-nál. Az erdélyi fiataloknál a fenti arány 5,2 %, a székelyföldiekénél 2,5%, kárpátaljai magyar fiatalok esetében ez arány viszont csak 1,7% (29. ábra). Internet-használatban csökkennek a régiók szerinti különbségek, a vajdasági és az erdélyi fiatalok közel hasonló arányban interneteznek 43,7%, illetve 43%. Mindkét régióban az internetezők aránya meghaladja a magyarországi fiatalokét, akiknél a fenti arány 39,4%. A felvidéki magyar fiatalok között az internetezők aránya 36,9% nem egészen három százalékkal marad el a magyarországi átlagtól. A székelyföldi magyar fiataloknál 31,9%, a kárpátaljai fiatalok esetében pedig 28,3% a fenti arány (30. ábra).

A sokdimenziós statisztikai modell szerint mindegyik régióban (a vajdasági fiatalok kivételével) az életkor szerint digitális szakadék – a magyarországi fiatalokhoz hasonlóan - igen nagy a világháló használatban (31. 32. 33. 34. 35. ábrák) A digitális szakadék különösen nagy a felvidéki, székelyföldi, kárpátaljai régióban különösen nagy 32,4%-tól 22,1 %-ig terjed 15-17 éves fiatalok Internet használata az adott régióban (lásd 2. sz. táblázat).

2. táblázat Az Internet-használat eltérése az átlagtól 15-17 éves korban régióként

Régiók	internetezik (%)	15-17 éves (%)	Eltérés (%)
Felvidéki fiatalok	36,9	69,5	32,5
Szélyföldi fiatalok	31,9	54,9	23,0
Kárpátaljai fiatalok	28,3	50,8	22,5
Erdélyi fiatalok	43,0	62,1	19,1
Vajdasági fiatalok	43,7	45,4	1,7

Igen markánsak az internetezők és nem internetezők között az iskolai szint szerinti különbségek is. Felvidéken, Kárpátalján 32,56, illetve 28,42 százalékponttal tér el az internetezők aránya a főiskolára, egyetemre járó, illetve főiskolai, egyetemi diplomával rendelkező fiatalok esetében az adott régió fiataljainak átlagától (36. 37. 38. 39. 40. ábra).

Az a tény, hogy a régiók fiataljainak internetezése erőteljesen függ a szülők iskolázottságától, illetve településtípustól, azt mutatja, hogy a különböző régiók magyar fiataljainak kommunikációs státusza a határon túli magyar fiatalok esetében is a származási és települési egyenlőtlenségek rendszerébe mélyen beágyazódik (lásd az 3. táblázatot alább).

3. táblázat Internet-használat és a főbb szocio-demográfiai változók összefüggése
(teljes faktoriális modellek Béta értékei és R² értékei) régióként és összegezve

Régiók:	Inter- netezik (%)	Életkor	Iskolai szint	Család iskolázottsága	Település- típus	Magyarázott szórás (R ² : %)
		Az egyes változók magyarázóereje (Béta értékek)				
vajdasági fiatalok	43,7	0,06*	0,36	0,13	0,07	23,3
erdélyi fiatalok	43	0,28	0,37	0,09	0,13	31,3
magyarországi fiatalok	39,4	0,27	0,43	0,13	0,02	33,3
felvidéki fiatalok	36,9	0,25	0,44	0,08	0,14	37,6
szélföldi fiatalok	31,9	0,27	0,47	0,12	0,21	46,6
kárpátaljai fiatalok	28,3	0,29	0,42	0,08*	0,12	32,8
Átlagok:	37,2	0,23	0,42	0,09	0,11	34,2

Forrás: Ifjúság 2000 és Mozaik 2001 vizsgálatok (Nemzeti Ifjúságkutató Intézet)

* nem szignifikáns a kapcsolat